

ВПЕРЕД!

РОБІТНИЧА ГАЗЕТА,

орган української соціалдемократичної партії.

Виходить кожного дня о 3 год. пополудни.

Ціна примірника у Львові й на провінції:

40 сот.

Місячна передплата з пересилкою **10 К.**

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:

„ВПЕРЕД“, ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА Ч. 3,
I. поверх.

Пролетарі всіх народів єднайтеся!

На приказ Начальної Команди В. П. видаємо нашу газету крім звичайного нашого українського письма — таном і латинськими буквами. Приказови сьому повинуємося тільки з konieczности, бо не хочемо позбавити наших читачів свого рідного друкованого слова.

Комунікат Польського Тимчасового Правлячого Комітету.

Польський Тимчасовий Правлячий Комітет вислав під адресою Української Національної Ради, на руки віцепрезидента Ради тов. д-ра Льва Ганкевича, до Начальної Команди Українських Військ і Державного Секретаріату, на руки президента Секретаріату д-ра Костя Левицького, отсей комунікат:

Стоячи на становisku можливого улагодження способу ведення накиненої нам братовійчої війни між Поляками і Українцями, Тимчасовий Правлячий Комітет згідно з Начальною Командою Польських Військ старався все о якнайліпше трактування воєнних бранців, як рівнож о добре обходження в українським цивільним населенням, яке не бере участі в воєнних операціях. А коли Начальна Команда Польських Військ, мимо відмінної в тій справі думки ТКП, узнала коначною річю із військових зглядів, інтернування кількадесяти осіб у Львові, то ТКП мав нагоду стердити з признанням, що відносно до висловлених ними бажань інтернованих в відповідний спосіб перевезено і умішувано. Інтернованих у Львові перевезено в огрітих вагонах першої класи, приміщено в західній Галичині в дуже добрих мешканнях так, що не було й по нинішній день нема ніяких по тій гричині зажалень. В наслідок інтервенції ТКП, сейчас слідуєчого дня звільнено п. Романчука ізза його поважного віку.

Зовсім інакше представляється справа по противній стороні. Українські військові власті взяли як цивільних закладників Поляків го містах та містечках схід. Галичини в числі кількох тисяч та помістили їх по в'язницях і в бараках в Тернополі, Станіславові, Стрию і Коломиї. Інтернованих сбрабовують передовсім з теплої одежі і грошей, перевозять в товарних вагонах, в часі транспорту не достарчують їм живности та поводяться по варварски і нелюдсько, а екци дають їм на мешкання дерев'яні бараки, неогріті, погні рабаства, без ліжок, без якогосьнебудь окриття, навіть без соломи.

В наслідок такого трактування ширяться між інтернованими заразливі пшешти, (черевічка, плямистий і голодовий тиф), які забрали вже масу жертв. Узв'язненим в сей спосіб, а часто зовсім безправно і без ніякої стійної причини взятим цивільним закладникам дають погану, не до спожиття їду, або просто морять їх голодом.

Подаємо тільки факта, стверджені через віродостойних свідків, які самі перейшли те пекло інтернування. Супроти такого поступування обурюючого усі поняття людськості та противного всім засадам міжнародного права, ТКП звертається до Укр. Нац. Ради з рішучим жаданням, щоби вона ужила безпоровочно свого впливу на українські військові власті, щоби вони перестали масово забирати закладників з поміж цивільної польської людности, та щоби вже з інтернованими поводились по людськи, та щоби помішувано й живлено їх відповідно до займованого через них суспільного становиска, а на кожний случай, щоби завахали знущатися над сотками тисячами людий, яких видерто рідням і позбавлено особистої свободи тільки через те, що є Поляками.

Колиб однаке дотеперішнє поступування українських властей сугроти узв'язнених ними Поляків без різниці становиска, полу й віку не змінилося і то найдалше в протязі трох днів, буде ТКП змушеним зажадати від Начальної Команди Польських Військ застосування в цілій повній праві реторсії, як одиногок средства, що забезпечить

цивільній людности на території, занятій Українцями, схорону її життя й безпеченства.

Львів, дня 31. грудня 1918.

За Тимчасовий Правлячий Комітет:
Скарбек.

Реторсія.

Чужинецьке се — незнане слово. Та — на жаль! — воно готово незабаром стати у нас дуже відоме, загально звісне, коли розум і людськість не возьмуть верх над воєнним варварським шалом.

Війну ведуть самі війська, самі тільки вояки; цивільне населення має війна шадити. Так каже новітнє міжнародне воєнне право.

Та війна має свої власні закони. Ціле населення двигає на собі страшний її тягар. Гинуть на побєвиши діти, сини, брати, чоловіки й батьки тих, що дома остали. Не стає робочих рук до праці на рілі, у фабриках і верштатах; бідніє ціла суспільність, пропадає суспільний масток і счезає загальний добробут. З огнем ідуть людські хати по містах і селах; счезають з лиць землі цілі селища, цілі оселі.

Та тут не конець воєнного лихоліття. Серед воєнного розгару, серед вічно непевного, змінного всенного шастя росте небезпека шпіонажі; підозрінне паде широко на цивільне населення, особливо тоді, як військо стоїть в чужім краю. Ідуть грізні всенні суди польові і десятками й сотками гинуть люди. Гинуть невинні... Ажже ми аж тепер по чотирьох роках війни дізнаємося документно, скільки жертв впало на жертвеннику австрійського милітаризму.

Та й тут ще не гінчється недоля воєнних часів. Війська беруть закладників, що головою ручать за спокій населення. Непевна доля тих закладників; між знаємо, що в Сербії згинуло багато закладників, впало жертвою австрійського всенного кривосуддя, — знаємо се тепер документно.

Тай тут ще далеко до кінця воєнних злиднів. Бере одна воююча сторона полонених, бере закладників, бере цивільних полонених, бере „неблагонадьожних“ людей, бере їх і друга сторона. Поводяться з ними раз ліпше, раз гірше. Та чим далі йде війна, тим гіршею буває їх доля. Чим далі триває війна, тим більше злоби й ненависти нарастає в людських серцях, — і тим тяжше стає взагалі життє. Росте дорожнеча, голодує ціле населення, голодують і вояки. Шож говорити тоді про полонених, про „неблагонадьожних“ бранців, — особливо, коли їх беруть цілими масами?!

Кривда діється по сім боці боевої лінії; і кригді тій кривдою грозять, кривдою відповідають з татого боку. Нівечий мої села, мої міста і городи — нівечитиму твої селища і оселі. Катувеш моїх земляків — твоїх закладників і полонених, — катуватиму твоїх земляків — моїх полонених і закладників. Торжествує страшне право „реторсії“. Воскресає давнє з часів первісного варварства право „кривавої мести“; з диких гір Альбанії, Корсики і Піреней, зі старозавітних часів старозавітного Єгови виходить на сонішнє світло, цивілізації ХХ. століття...

Згріло нині польське село — завтра йдуть з димом хати сусіднього українського села. Повіщено нині українські села, завтра українські війська знищать водогроводи. І великий город Львів — тільки що сто сіл разом — води не має подостатком... А за водою йде світло. Замкнули жерела води; пгасили світло. А в новорічну ніч гранатами привитали місто; невинні люди впали жертвами новорічної ганонади. І так далі вперед, в безконечність йде воєнне варварство...

Іде фактична „реторсія“. Та вона має стати правом, має бути прогłosшена, як обов'язуєчий закон.

Нехай озвуться ті, що світ лякають червоним маревом соціалізму та стоять на сторожі християнського світогляду! Чи християнська цивілізація має піти за старозавітним: „око за око, зуб за зуб“?!

Чи „реторсія“ досягне справді тих, що гровинились? Чи її жертвою не будуть невинні люди, що відповідатимуть за чужі гріхи і прогрішення?

І чи кривава месть не викопає бездонної пропасти між братніми народами, що мусять жити з собою і між собою на широких просторах землі?

Найвища пора, крайній час скінчити війну!

Нехай безпоровочно засядуть репрезентанти польського й українського народу, репрезентанти польського й українського війська до нарад, до переговорів! Та — пробіг! — Нехай залишать давнє страшне право кривавої мести!

Україна.

Американські Українці.

Вашінгтон, 26. XII. 1918. р. (ПТК.) Українська Національна Рада в Сполучених Державах Північної Америки зажадала пашпортів для двох своїх делегатів на мирову конференцію. Делегати ті заступатимуть інтереси більше як мільона Українців, що живуть у Північній Америці.

Німецькі війська на Україні.

Бюро Вольфа доносить: Перерваннє наших взаємин до Польщі покищо не має впливу на наше військове положення на Сході. Відтранспортування наших військ переводиться усюди. На Україні перейшла політична власть у руки республіканського Директоріату. Військові сили республіканців так дуже перевищали сили гетьманські, що про опір з його боку не було й мови. На бажання німецьких військових властей забезпечив Директоріат сторонникам гетьмана поворот до дому або поза межі краю. В умові, заключеній між німецькою командою київської групи і українськими республіканцями зобов'язався республіканці дальшому поворотови німецьких військ до дому як найбільше пособляти.

Наради відпоручників сільських громад та організацій Дрогобиччини.

Сьогодні дістали ми 6. число „Дрогобичського Листка“, органу Повітової Управи Української Національної Ради в Дрогобичі, з дня 15. грудня 1918. В згаданім числі находимо дуже цікавий для нас усіх звіт з нарад відпоручників сільських громад та організацій Дрогобиччини. Звіт сей подаємо ось тут в скороченню:

„Від перших хвиль перевороту в нашому повіті, який наступив без проливу крови і насильств почала дрогобичка У. Н. Р. працювати в тому напрямі, щоби при кермі нової влади стали відпоручники цілого українського громадянства Дрогобиччини, то є: Всі громадські комісарі разом з двома делегатами з кожного села (двома мужами двіра), начальники та управителі урядів Української Народної Республіки, члени У. Н. Р. зі Львова, відпоручники мішанства, народнього учительства, священства, війська (по трох делегатів) і вкінці представники робітництва то є: по трох відпоручників нафтового і салінарного промислу і трох залізничників.

Перші збори відпоручників Дрогобиччини відбулися в неділю 4. грудня при участі 186 делегатів громад, які репрезентували 53 громад нашого повіту і тимчасових управителів урядів української держави. Перед приступленнем до дневного порядку вибрано президію нарад, в склад якої увійшов; як предсідатель посол тов. Семен Вітик, повіт. комісар д-р Антін Горбачевський, пані Кузьова, Олексівський з Ясениці сільної, Петро Ільків з Тустанович, Гнат Буранівський (репрезентант робітництва) з Борислава, Лоїк (відпоручник салінарників) і поручник Федитник (представитель укр. війська); як секретар Іван Калинович і д-р Віктор Паулавський.

Вибраних делегатів привитав гарною промовою президент повітової Управи У. Н. Р. тов. Вітик, після чого представив громаді приїзних гостей нашого правительства, які нарочно приїхали на наші наради: Шефа президіального

бюра державного секретаріату д-ра Витвицького секретаря заграничних справ д-ра Панейка і д-ра Степана Барана секретаря земельних справ.

По привіті д-ра Витвицького приступлено до дневного порядку.

I. Звіт з дотеперішньої діяльності Української Національної Ради в Дрогобичі виголосив в годинному рефераті президент тов. Вітик, пригадавши зібраним, як Дрогобиччина без проливу крові переняла власть у свої руки, як почала творити перші ряди оборонців нашої армії і як охоче спішили наші браття-селяни послужити своїй державі, Українській Народній Республіці. В дальшій промові президент змальовує майбутній лад, який заведе працюючий народ в нашої державі, — на основі належного всім народам права самоозначення, який установиться дорогою народнього союму поділ землі великої посілости на власність цілого народу. Тому бесідник перестерігає перед грабниками і нападами на двори, або вирубуванням лісів.

Злука з Україною се одинокий наш клич, се найважливіша політична потреба хвилини, се квестія нашого життя-буття — нашої державної сили. Тими словами закінчив президент свою промову.

Щоб справу злуки з Україною пояснити, забрав голос секретар заграничних справ д-р В. Панейко, подаючи причини, задля яких досі не наступила формальна злука з Україною.

У відповідь на се президент тов. Вітик заявив, що в хвилині, коли скрізь по цілому світі еднаються народи для самооборони, по принципу, що в єдності сила, мусимо і ми оборонити себе перед нашими ворогами і самоозначитися, то тоді мусять нас призначити держави порозуміння.

Тому ставить резолюцію осьього звісту: „Зїзд делегатів дрогобицького повіту уважає злуку усіх українських земель в одну українську республіку як неминучу konieczність“, яку зібрані одноголосно і з призывами сердечної радості, ухвалили окликами: Хай живе єдине Українська Республіка!

По ухваленню сього внесення приступлено до другої точки дневного порядку: II. Бюджет і фінанси, як реферував д-р Володимир Бирчак.

III. Про Військову справу реферував пор. Федитник.

IV. Про харчеві справи реферував Володимир Крисько.

Інспектор шкіл Ліщинський представляє стан шкільництва в Галичині, підчеркує вагу просвіти, що яка школа такий народ.

Пані Кузьова ставить внесення, щоб шкільні справи поставити як першу точку дневного порядку наради управи УНР.

В кінці визначено ширшу нараду УНР. в Дрогобичі на день 15. грудня*.

„Галерчики“ в Галичині.

Частина жовнірів Галлера втікла з німецької неролі і дісталася до західної Галичини. Однак і тут, як доносить „Illustr. Kurjer Codzienny“, на польській землі не до позавидування. „Замкнені в смердячій бараку з українськими полоненими і повертаючими Росіянами, сплять на голій дошці, а дістають нужденну страву полонених. Не мають свіжих сорочок, ні мундурів.“ — Справді страшна картина!

Дашинський про польсько-жидівське питання.

На предвибірчих зборах в Кракові дня 21. грудня 1918 р. виголосив тов. Дашинський промову, в якій порушив теж жидівське питання.

На його думку, теперішній конфлікт польсько-жидівський се вина Жидів. Вони, жизучи як 13 1/2 усього населення на землях Польщі повинні були вже наскрізь спольонізуватися, як се сталося з Німцями, що мешкають в Кракові. І доки се не наступить, вони не можуть числити на довіре польської держави та повірності їм органічних державних обов'язків. Коли національні рідниці не вирівнюються, остане і на дальше антагонізм обох народів. При кінці зазначив ще, що отсим він рішучо не похваляє погромів, противно, се варварство понижає Поляків перед очима світа.

Погляд тов. Дашинського в польсько-жидівській справі є нам усім дуже добре звисний і тому лишасмо осью його виборчу промову без коментарів.

Польське воєнне звідомлення.

Пресовий відділ доносить дня 1. січня 1919. р.: В протязі минішого дня, з винятком сутічок стеж, не було більших воєнних ділань. В

ночі з 31. грудня на 1. січня, кинула ворожа артилерія кільканайцять стрілів на місто. Жертвою сеї варварської методи провадження війни впало життя кількох людей з цивільної людности. Вчора й нині в обідній порі показався над містом, сильно острілюваний нашими військами ворожий літак, який скинув кілька бомб. Однак вони не спричинили ніякої військової шкоди.

НОВИНКИ.

— Чи такий має бути хліб? До нашої редакції приніс нам один горожанин масу, яка носить шумну назву „хліб“! Хліб сей зверху виглядає сяк-так, але в його середині ствердили ми при свідках живіснє тісто. Хліб сей сфабрикувала пекарня Табачинського.

— Президент Масарик в німецькій театрі в Празі. Третього дня свого побуту в Празі відвідав президент Масарик німецький театр. Своїми відвідами зазначив як найкраще, що празьку штуку уважає зовсім інтернаціональною. Характеристичне те, що відповідаючи привітній делегації нім. театру говорив по німецьки, та вразно зазначив, що Німці, що мешкають на території чеської республіки можуть бути певними цілковитої рівноправности. Зібрана численно публіка та аудиторія витала незвичайно оваційно гостя в дорозі до театру, як також мимо ульяного дощу при повороті. Оклики „Na zdar!“ лунали ще довго за відізажкою.

— О, як низько впали ви! Графські та князівські корони, шляхотський стан знесено в Чехях, в Австрії, на Угорщині — не згадуючи вже про Росію. В Польщі вправді офіційно ще їх не знесено, але польські пани аж трясуться, щоби їм їх не відібрано. У нас в Галичині що другий третій має претенсію до „шляхотського“ роду, а всі „нешляхотно“ уроджені ось як н. пр. Українці — се „хами“. Та не про Галичину хочемо тепер говорити. Наведемо тут отсей образець з варшавського „Robotnik-a“: Коли начальник Пилсудський і прем'єр Морачевський казали до себе говорити „ви“ і „горожанин“ замість „ясне пан“, то польські чорносотенці всіх трох дільниць Польщі завалили спільним хором: „О, jakże nisko upadliśmy!“ Так, так, ви впали дуже низько!

— Яя то буває в західній Галичині? Дня 26. грудня скликали польські соціалісти в Андрихові довірочні партійні збори. Граф Бобровський, довідавшись про ті збори, узяв банду хуліганів в боксери та бучки і на їх чолі напав на збори та розбив їх. Панови графови згаєся, що віч жис за давніх, шляхотських часів. Хоч, правду сказавши, ми в Галичині живемо ще під панським шляхотським пануванням, де перший-ліпший панок допускається того самого, що й траф в роді Бобровських.

— Німецькі страти. Урядово оголошують в Берліні осью листу німецьких страт до дня 30. листопада 1918 р.: Убитих 1 600 006, пропавших 203 000, ранених 4 064 000. Загальне число страт: 6 490 000.

Оповістки.

— На Ялинку для ранених жовнірів просять скласти жертви в натураліях в Українським Горожанським Комітеті, при вул. Руській ч. 3, II. поверх, щодня від год. 9—1. передполуднем. — Комітет.

— На піддержання українського робітничого дневника зложили дальше (в коронах): д-р Михайло Галушинський 50. М. Р. 50. Танька Семерен 10, Францішка Н. 10, Юлія Ш. 10, Йосиф Т. 10, П. Г. (збірка з Перемишля) 27, М. Гал. 10, Качмарський Йосиф 30, Роман Зоммер 10, Новорічне від Олени Косевичевої 10, Ришард Бачинський 10, Нарциза Ізасечко 10, Сабіна Лисаківна 10, Феоденцевич Софія 10, О. Радзикович 10, З. Сидорова 20, Й. Г. 10, Малачак 5, Збірка в „Дністрі“ 3-60. Разом 315 60. (Далі буде.)

— Виназ складом на ранених оголосимо в слідуоючій числі „Впереді“.

— Земельний Банк Гіпотечний, спілка акційна у Львові, подає до відома, що з огляду на господарський застій обнижує процентозу стопу від вкладок в біжучім рахунку на 2 1/2%, почавши від 1. січня 1919 аж до відкликання. 3—5

— Красний Союз Кредитний у Львові повідомляє отсим, що від дня 1. січня 1919 буде платити від вкладок до обороту 2 1/2%. 3—5

— Товариство взаємного кредиту „Дністер“ у Львові, подає до відома своїх П. Т. вкладчиків, що з днем 1 січня 1919 знижує відсоткову стопу від вкладок на 2 1/2%. 3—5

— „Народна Гостиниця“ у Львові повідомляє, що обнижує процентову стопу від вкладок на 3% зід 1. січня 1919 р. 2—3

— Хто кулив „Робітничий Календарик“ зі зле уложеними (через поспіх) сторонами, нехай зголоситься до адміністрації „Впереді“, де може замінити собі на инший.

— Товариство й збіжжя біржа у Львові. В цілі управління обороту вартісними паперами

й валютами, як також усталення їх курсу, заклали фінансові інституції як також приватні банкірські фірми, які є членами товарної і збіжжєвої біржі у Львові, умову з дня 20. грудня 1918 р. на основі якої будуть відбуватися щоденно, почавши від дня 4. січня 1919 р. сходи́ни репрезентантів тих інституцій, в кімнатах біржі. Ся умова зискала апробату Т.К.П. Виділ скарбовий Т.К.П. виделював на ті сходи́ни як правительственного комісара д-ра Ігната Вайнфельда. Адміністраційними справами сходи́ни займається Виділ, котрого провід обняв директор Промислового Банку д-р Мартин Шарський. До виділу належать, як заступник голови д-р Фердинанд Квятковський, а як члени директори, Бозевич, Хаєс, д-р Кульчицький, Падевський, д-р Сокаль і Вайнтрауб та начальний секретар біржі д-р Марцель Панет. Інтересованим уділяє інформацій секретаріат біржі щодня від години 10—1 попол. Сходи́ни будуть відбуватися на разі в комісійній салі Торговельної і Промислової Палати у Львові, вул. Академічна ч. 17, I. п., від 12—12 1/2 попол. Дня 31. грудня 1918 р. відбулися сходи́ни в цілі усталення оціночних курсів вартісних паперів та валют для можности одноцільного поступовання при укладанні білянсів з кінцем 1918 р.

— Переписка редакції. Авторони статті „Не туди дорога“ Ізав. цензуральних асидів надрукувати не можемо.

Оціночні курси

вартісних паперів і валют, усталені на сходи́нах фінансових інституцій і приватних банкірських фірм у Львові дня 31. грудня 1918.

I. Заставні листи за 100 корон (без біжучого купону)

Гал. Тов. Кред. зем. 4 1/2%	111—
Гал. Тов. Кред. Зем. 4%	107—
Гал. Краєв. Банку 4 1/2%	108—
Гал. Краєв. Банку 4%	103—
Гал. зем. Банку 4 1/2%	104—
Гал. зем. Банку 4%	101—
Гал. зем. Банку кред. 4 1/2%	103—
Земельного гіпот. Банку 4 1/2%	104—
Гал. Банку для торгівлі і пром. в Кракові 4 1/2%	103—

II. Обліги за 100 корон (без біжучого купону)

Комунал. краєв. Банку 4 1/2%	104—
Комунал. краєв. Банку 4%	102—
Залізнич. льокаль. краєв. Банку 4%	101—
Гал. краєв. позички з р. 1893 4%	102—
Гал. краєв. позички з р. 1908 4% (шкільна)	101—
Гал. краєв. позички з р. 1913 4 1/2%	107-50
Гал. краєв. позички з р. 1914 4 1/2%	107-50
Позичка міста Львова 4% з. р. 1896, 1900, 1911	99—

III. Валюти.

100 царських Романівських рублів	250—
100 німецьких марок	175—
100 польських марок	175—

За бюро сходи́н

Секретар д-р Марцель Панет.

Оголошення приймається по 2 корони за один петітовий рядок. За зміст оголошень редакція не відповідає.

До працьодавців! Хто потребує робітників і робітниць, нехай зголоситься в адміністрації „Впереді“.

БОРИНИЧІ, УЧИТЕЛІ ШКОЛ! Прошу повідомити Катрука і мою жінку, що я здоров і перебуваю у брата. — Монця 11—12

БОРИС МИКОЛА! Дай вістку, чи ти здорова? — Родичі 8—10

Знакомі повідомлять ласкаво о ПЕТРА ЛЕВИЦЬКОГО в ДЕГОВІЦІ п. П'яри коло Ходосова, що дочка Лідка і родина у Львові здорові. 4—4

Хто знає, що сталося з КАРЛОМ ШВАВОВИЧЕМ, який пустився 15 грудня с. р. до ГОДОВИЦЬ коло Львова, звалить повідомити родина, вул. Каспра Вочковського ч. 8. 2—3

Читачів „Впереді“ прошу повідомити МАРІЮ ШТИНЬСЬКУ, ДОВЖЕНІВ, коло Бела, пов. Сокаль, що я вже здоров. — Семен. 2—5

Хто знає, що небудь про П'ЯТОНА КУЛЬЧИЦЬКОГО, який з початком листопада був на італійським фронті при Feld-Jäger-Bat. № 30, Fdr. 238, звалить подати вістку до Алм. „Впереді“.

Д-р В. В. Я у Львові. Щирий привіт! — Евгений 1—1

Товаришів Ж., С., Ст., Ф. і других ми всі щиро здоровімо! Картина дійшла — В. 1—1

Д-р Ю. САВЧАК. Чекаю на лист від Тебе. Здоровію! — Гурко. 1—1

О, КОРНЕЛЬ МАНДИЧЕВСЬКИЙ, ТУРІВКА, повіт Скалат! Ми здорові, а Ви і Ромцьо, як живете? — Корбринський. 1—3

Хто знайшов? В середу 1. січня передполуднем згублено портфель з грошми, фотографією і посвідкою від міської електровні. Хто знайшов би сей портфель, звалить задержати собі гроші в фотографію і посвідку з електровні зложити до адміністрації „Впереді“.